

DEI esse perseverantiam usque in finem hujus vitæ, cum vita huic, quando voluerit, ipse det finem: quem si dat ante imminentem lapsum, facit hominem perseverare usque in finem: ergo donum perseverantie, seu prædestinationis ad gloriam finalē datur antecedenter ad merita absolute prævia: quod etiam probat fidelis Bellarminus de gratia, & libro arbitrio l. 2. cap. 12. Gormaz de merito disp. 4. num. 22. Verum de hac modo sermo non est, sed de prædestinatione ad gloriam, seu de decreto immediate decemente gloriam, & quidem in coronam; nam prædestinationis tantum, ante usum rationis morientium, vel perpetuum amorem, utique est ante meritum.

Quamvis autem Haenoldius l. 2. num. 903, contendat, possibilem esse casum, in quo etiam adulitus, rationis capax, salverit sine meritis dignis, e. g. si elicit actu fidei, & attritione baptizaretur, & mos moreretur; posset tamen in dubium vocari, an non talis homo jam antecedenter ante baptismum sub gravi obligatis fuerit, actu charitatis elicere, utpote jam diu habens usum rationis; quem, si non eliciuerit, neque actu attritionis vera supernaturalis elicere ponuisse, utpote non volens implere mandatum grave, hic, & nunc obligans. Licet autem supponeretur, post elicitum actum iterum in grave peccatum lapsus meritorum perdidisse, tamen dein per baptismum id meritorum revivericeret. Sed, quid quid de hoc sit, sermo est de prædestinatione ordinaria, & communī: non de ita extraordinaria.

683. Nota hic discrimen inter voluntates; nam una est *volitus subiectivus liberalis*, & *obiectivus onerosus*; altera est *volitus subiectivus*, & *obiectivus onerosus*. Prima est, quando ipsa voluntas liberaliter, neque debito concipiatur, habet tamen pro objecto aliquod debitum, seu obligacionem: e. g. Petrus elicit voluntatem, Paulum ponit archieclum assumendum ad fabricandam dominum, quam alium, & postea, constructam domum, cum solvendi. Volitus hanc est *subiectivus liberalis*; quia existit in Petro, tanquam subiecto, pure liberaliter; potius enim hic liberimè alium eligere, cui lucrum cederet. At vero habet objectum debitum, seu onerulum, scilicet solutionem praefandam, non ante, sed post constructam dominum; adeoque est *objectivus onerosus*; quia, finito labore, tenet Petrus ex iustitia mercedem rependere. Secunda voluntas est, quia neque ex debito, seu onere concipiatur, neque habet objectum debitum &c. talis est voluntas pure liberaliter aliquid donandi. Tertia est, quia concipiatur ex obligatione, & habet objectum onerulum: e. g. si quis post contrafacta sponfalia elicit voluntatem, vel consensum matrimoniale, vi cuius se obligat ad onera matrimonii.

Ubi etiam nota, non propterea spectare actum aliquem ad virtutem liberalitatis; quia est subiective liberalis; sed debere etiam objectivè esse liberalem; quia honestas, specificans actum, definiunt ex ejus objecto. Hinc decretum, subiectivè liberalē, sed objectivè onerulum, specta simpliciter ad iustitiam, qualis datur inter DEUM, & hominem; quia pro objecto habet honestatem conferendi coronam iustitiae; & sic

respicit jus hominis ad gloriam, quamvis non jus ad actum voluntatis Divinæ: sicut scilicet voluntas solvendi architectum etiam spectat ad iustitiam. Sic etiam actus charitatis, quamvis absque præcepto charitatis, liberimè eliciatur, non spectat ad virtutem liberalitatis. Sic idem actus charitatis, quamvis fit præceptum, non spectat ad obedientiam; quia ejus objectum formale ad eam non spectat; econtra voluntas solvendi quodcumque debitum spectat ad iustitiam, licet ipsa sepe non debeatur, eoque justitiae sanctorum, si debitum necessarium solvereatur: quamvis, si actus, liberaliter subiectivè concipiatur, reflecteretur in se ipsum, & suam hanc honestatem, etiam aliquo modo spectaret ad liberalitatem; quia potest idem actus ad duas virtutes spectare: & idem dici potest de decreto DEI in nostro casu. Idem præmissum.

684. Dico. Prædestinationis ad gloriam, de coronam, sit ante merita absolute prævisa, ita S. Thomas l. part. quest. 23. art. 4. in corp. ubi discrimen facit inter prædestinationem, & electionem: atque per hanc intelligit, quod nos per prædestinationem; per illam autem intelligit actum voluntatis, ordinantis media ad finem: sic autem habet: *Prædestinationis aliquorum in salutem eternam presupponit secundum rationem, quod DEUS illorum vult salutem: & infra: Dilectio pre-supponitur electione secundum rationem, & electione prædestinationis: clariss adhuc in r. disp. 4. quest. 1. art. 2. ad 1. dicens. Elecito enim Divina est, qua aliqui ex ordine sua sapienter ordinantur ad finem beatitudinis: sed prædestinationis est, secundum quod parparantur eis ea, que perducent in finem: & ideo, scit voluntate, ordinans in finem, precedit actum voluntatis, preparans ea, que ducant in finem, ita electione prædestinationis precedit: videatur de mente S. Doctoris Fasolus in r. part. quest. 1. art. 1. dub. 3. num. 26. ubi testatur, Thomiflas omnes confitente.*

Accedit Scotus in r. disp. 41. quest. unica, s. potest alter: ubi ait, DEUM ante gloriam, & alia media, vele creature beatitudinem, tanquam finem. Doctorem suum sequuntur Scotti. Ex nostris idem sentiunt Bellarminus, Tolosanus, Suarez, Ruiz, Granados, Recupitus, Arriaga, Gormaz, Haenoldius, Ulla de DEO disp. 3. num. 13. P. Thyrsus tom. 2. select. disp. 8. sect. 2. & alii valde communiter. Quamvis autem opposita quoque sententia non destituit sua auctoritate, tamen multis, ab adversariis citatos, non stare pro ipsis, ostendit Fasolus, modo citatus.

685. Prob. conclusio. Ad Epheb. 1. v. 4. dicit Apostolus: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, & immaculati in coniectu ejus: ergo elegit, hoc est, ex mente S. Thomas cit. num. 684. ordinavit ad beatitudinem, non quia eramus sancti, seu habebamus iam merita absolute prævisa; sed, ut essemus, & haberemus merita, adeoque ante scientiam visionis, ita exponit hunc textum S. Augustinus de predest. ss. c. 19. dicens: Cum dicat Apostolus, non quia futuros tales nos esse prevenimus, sed ut essemus tales per ipsam electionem gratie sue. item S. Hieronymus in hunc locum S. Pauli scribens: Non enim ait Paulus: elegit nos ante constitutionem mundi; cum essemus sancti, & im-*

An prædestinationis ad gloriam detur ante, vel post previsa merita.

maculati; sed elegit nos, ut essemus sancti, & immaculati, hoc est: qui sancti, & immaculati ante non sumimus, ut postea effemus.

Nec dicas, tantum hoc textu probari electionem immediatam ad gloriam; nam hoc contra S. Thomam (qui per electionem intelligit ordinatem ad beatitudinem) & communem, gratis dicitur. Dein falso debet hic intelligi electio ad gloriam finalē; quia S. Paulus loquitur de sanctitate finali, per quam immaculati comparabimus in conspectu DEI in celis: ergo electio ad gloriam finalē datur ante merita absolute prævisa: sed ante hanc electionem ad gloriam, jam datur electio ad gloriam: ergo multo magis ista datur ante merita absolute prævisa: prob. min. subsumpta. *Gratia est medium ad gloriam: ergo, cum ex S. Thoma cit. num. 684, prius DEUS elegit finem, quam media, etiam prius eligit gloriam, quam gloriam, adeoque etiam prius eligit hominem ad gloriam, quam ad gloriam: præterquam, quod nulla ratio sit negandi immediatarum prædestinationem ad gloriam.*

686. Conf. 1. Matth. 24. v. 22. dicit Christus. *Sed propter electos breviabantur dies illi: ne scilicet etiam ipsi electi pervertantur, & gratia excedat: ergo electio non sit propter merita, absolute prævisa, prob. cons. Debet easieri maxime propter merita finalia, seu perseverantiam finalē, ut pater: atque propter ista non sit: ergo, prob. min. Ipsa electio est causa, ut electi citius moriantur, & habeant perseverantiam finalē; quia ideo DEUS eos vult citius mori, seu eorum dies breviori: quia electi sunt: ergo non merita sunt causa electionis, sed electio est causa meritorum, & perseverantie eorum. Plura ex Scripturis videantur apud Fasolum questione citata num. 52. Haenoldius l. 4. num. 100. Gormaz de DEO disp. 16. sect. 3. n. 946.*

Conf. 2. ex S. Augustino, qui præter dictum num. 685. relata, iterum da corrett. *& gratia c. 7. dicit, hominibus prædestinationis dicitur a massa perditionis, seu ab originali damnatione, procurari auxilia ad salutem: adeoque supponit, ipsam prædestinationem ad gloriam esse radicem omnium auxiliorum, consequenter etiam meritorum: & addit: Quicunque enim electi, sine dubio vocati: non autem quicunque vocati, consequenter electi: ubi iterum supponit, electionem esse rationem vocationis, seu gratiae, adeoque meritorum. Ne autem dicatur, cum agere de electione ad gloriam, sub finem capitatis se explicat, dicens: Electi autem sunt ad regendum cum Christo, non quonodo electi est Iudas ad opus, cui conguebat. Rursus cap. 12. ait: Nunc vero Sancti, in regnum DEI per gloriam DEI prædestinatis, non tantum tale adjutorium perseverantie datur; sed tale, ut eis perseverantia ipsa donatur: ergo non perseverantia est causa electionis, sed hæc illius, adeoque præcedit.*

687. Prob. conclusio 2. ex Concilio Valentino XIII. sub Leone IV. Pontifice anno 855. quod sic definit cap. 3. Evidenterque statim, prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem imperiorum ad mortem: in electione tamen salvandorum misericordiam DEI procedere meritorum bonorum: in damnatione autem periturorum meritorum.

ARTICULUS VII.

Solvuntur Objectiones.

689. Objicitur 1. Matth. 25. v. 34. dicitur: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi: efrivit enim, & dedidit mihi manducare &c: ergo merita præcedunt prædestinationem. Confirm. Eodem capite superius v. 23. dicitur. *Euge serva bone, & fideli: quia super pauca fuisti fideli, super multa te constituta ergo debet præcedere fidelitas, seu merita. Rely. neg. conf. Non prædestinationem, sed collationem gloriae præcedunt merita. Ad summum absolute prævisio meritorum debet formaliter præcedere formalitatem: decreti ut executionis, seu formalitatem executionis in mente Divina: sicut voluntatem, absolute hic, & nunc præstanti solutionem, præcedit visio fabricæ absolute factæ, vel operum jam exhibitorum: non autem debet ea præviso præcedere formaliter.*

militatem decreti intendentis, seu prædestinantis ad gloriam. Ad confir. eadem est responso.

690. Ob. 2. S. Paulus 2. ad Timoth. 2. v. 2r. ait. *Siquis ergo emundaverit se ab ihs, erit vas in honorem:* ergo emundatio debet procedere prædestinationem. Confir. Jacob. 2. v. 5. dicitur: *DEUS elegit pauperes in hoc mundo, dvitates in fine, & heredes regni:* ergo supponitur, ut pauperes, ita & fides, seu merita, ad electionem. Resp. neg. conf. Ut recte Bellarmus de grat. & liber. arbit. l. 2. cap. 13. Apostolus non dicit, quod per emundationem sicut in honorem, sive, quod emundatio, absolute prævia, procedat prædestinationem; sed Apostolus tantum ponit signum, ex quo possit cognoscis in honorem: sicut, si dicetur: qui portaverit magnum pondus, erit fortis, vel sanus.

Ad confir. tertio, argument. Ergo etiam ante prædestinationem deberent esse heredes regni; quia, sicut dicitur DEUS elegit pauperes, & dvitates in fide, ita etiam heredes regni. In forma neg. conf. cum S. Aug. de præf. Sanctorum c. 17. circa finem dicente, ipsam prædestinationem esse cauam fidei; ita enim ait: *Elegit ergo DEUS fidèles;* sed, ut fint; non, quia jam erant. Apostolus Jacobus dicit: *Nomine DEUS elegit pauperes in hoc mundo, dvitates in fide, & heredes regni, quod reprobavit DEUS diligenter se?* Eligendo facti divites in fide, sicut heredes regni. Hec Augustinus, quibus clare exponitur pro nobis textus S. Jacobi.

691. Ob. 3. 2. Petri 1. v. 10. dicitur: *Sicutate, ut per bona opera certam vestram vocatiōnem, & electionem faciat:* ergo electio sequitur merita absolute prævia. Resp. neg. conf. Ut recte Bellarm. l. 3. de justificat c. 9. sub finem, Apostolus ibi non agit de certitudine ex parte subjecti; quia respectu DEI, quasi subjecti, prædestination est subiectivæ certitudine: sed agit Apostolus de certitudine objectiva, sive ex parte objecti, seu effectus, ut illicet faciamus bona opera, per quæ prædestinationem ipsam faciamus certam, hoc est, firmam, & consequenter inimpedibilem; nam antecedenter, ut pote dependens à scientia media de bonis operibus, potest à nobis impediti: quod si fieret, prædestination, nec firma, nec certa foret. Idem quod rem docet Fallos in 1. p. quest. 23. art. 2. dub. 3. n. 70.

692. Ob. 4. S. August. l. 1. ad Simplicianum quest. 2. ait. *Non tamen electio precedit justificationem, sed electionem justificatio: nemo enim eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur:* ergo merita justificantia præcedunt electionem. Resp. dist. conf. merita præcedunt electionem, de qua ibi S. Augustinus loquitur. omitt. conf. electionem, de qua nos loquimur, & S. Augustinus alibi, neg. conf. Per electionem S. Augustinus ad Simplicianum non intelligit tantum benevolum DEI, uni pra altero gloriam decernentis, affectum, independenter à meritis absolute prævia, sed conceptum nam huma affectum illo libro ad Simplicianum manifeste admittit, dum exemplum Jacobi, & Esau, ad hanc ipsam veritatem adstruendam censes adducit. sed intelligit ibi S. Doctor electionem strictius dictam: quando unus jam dignus, feu, ut ait, distans ab altero, scilicet per merita sua, alteri præferetur: & hinc

dicit, sibi non videri, inter Jacob, & Esau, electionem fuisse: quamvis sub finem ejusdem qualionis dicat, si electio in talibus casibus intercedat, eam esse nobis omnino occultam.

Neque nos tamē electionem, aut prædestinationem, ante merita absolute prævisa, adstruimus: sed aliam, qua tamē sit benevolus affectus DEI, hominem ante merita, absolute prævisa, præordinantis ad gloriam: quem affectum S. August. in psal. 30. & illa verba: *In manib⁹ tuis fortes me:* conc. 2. de medi⁹ ejusdem psalmi appellat fortem: sic enim habet. *Sortes dixit, quare ego existimo, gratiam, qua salvati sumus.* Quare sortis nomine appellat gratiam DEI? *Quia in sorte non est electio, sed voluntas DEI;* nam ubi dicuntur: *Iste facti, iste non facti, merita considerantur: & ubi merita considerantur, electio est,* non fors. Quando autem DEUS nulla merita nostra inventit, forte voluntatis sue nos salvos fecit; quia voluit, non quia digni sumus. Hanc autem fortem alibi etiam S. Doctor electionem, scilicet latius sumptam, vocat: & hanc tamē assertus. Hec responsio melior est illa, quam tradidit Haunoldus, admittens, S. Augustinum scripta ad Simplicianum alibi retractabile; nam hoc probaribus modo potest: inquit nihil enim circa haec retractasse probavimus num. 401.

693. Ob. 5. Authoritas aliorum PP. ut SS. Ambroſii, Hilarii, Fulgentii, Proſperi; sed quoniam textus eorum affere nimis foret longum, & videri possunt apud Bellarmiū l. 2. de grat. & lib. arbit. c. 14. ubi Patres etiam explicat, ut pateat, nostra sententia eos nos obſeruit, ut apud Falſolum in 1. p. q. 23. a. 1. dub. 2. n. 71 & 78. ac seq. ad eis lectorum remitto: solum dico, SS. Proſperum, Hilarium, ac Fulgentium nobiscum ſentire, ut probatum: conſequenter non existimando ſibi ſtatim iterum contradicere: infuper S. Augustino familiarissimum fuſſe, ejusdemque doctrina addicitiſſimos, adeoque cenſendos eſſe, idem cum illo ſentire: & hinc, ſi aliquando veſt, merita prædestinationem antecedere, intellegendos eſſe de prædestinatione ſecondum formalitate executionis juxta dicta num. 689.

Sic S. Ambroſius dum l. 5. de fide c. 2. ante finem ſcribit: *Non enim autem prædestinatur, quam preſcribet; sed quorum merita preſcrivit, eorum premissa predeſtinat.* expoundens: nam hæc ſcripti in illud Matth. 20. v. 23. Non eſt meum dare vobis: ſcilicet ſedere ad dexteram, vel ſinistram, ubi, ut at Falſolum, clare fermo eſt de executione gloria; cūque executio gloria, ex noſtris ope‐ribus pendens, nos magis incitare videatur ad opera bona; quām prior Divina intentio, hinc SS. PP. eam ſapiens inculcat. Aliquando etiam ſcientia, vel præſcientia quōd, potest significare ſolam ſcientiam conditionalem, ut ex Suarez obſervavimus num. 394.

694. Ob. 6. Quod decernit ante merita, decernit gratis claudit: ſed gloria non decernit gratis danda: ergo. Confir. Actualis execuio, vel collatio gloria ſequitur merita absolute prævia: ergo etiam decretum conſerendi gloriam, prob. conf. Sicur merita debent moveare ad actualiū collationem gloria, ita etiam debent moveare ad decretum conſerendi gloriam: atqui non movent, niſi ut absolute prævia: ergo. Resp. dist. maj. quod decernit ante

ante merita, decernit gratis ſubiectivæ, conc. maj. ſemper objectivæ, neg. maj. & diſt. ſic min. neg. conf. Modò ipsa gloria non detur in executione gratis, jam eſt corona iuſtitia. vide num. 683.

Ad confir. neg. conf. ad prob. neg. maj. merita enim tamē debent cauare ipsam gloriam, non autem decretum ex num. 559. & seq. Nec eſt verum, quod etiam ipsa voluntas præmandi ſit debita juri meritorum; hac enim eſſe potest ſubiectivæ liberalis, & objectivæ oneraria, ut explicatum num. 682. Sed neque verum eſt, quod decretum Divina ſententia inter ſe ordinem, quam fervent objecſta; nam in primis eſt tamē unicum decretum, conſequenter non potest fervare ordinem pliū quam formalem; deinde neque hunc debet fervare; cum unique formalitas intentiva tuis lape prior ſit formalitate intentiva mediorum, quamvis in executione media ſint priora.

695. Ob. 7. Præmium eſt bonum non debitum antecedenter ad merita: ſed juxta nos, ſive, ſi efficiat jam decretum ante merita, etiam jam eſſe: ſi debitum: ergo. Confir. Præmium eſt aliud, quod potest negari, etiam poſto jam merito, & non ſequitur properneſſam connexiom ex merito: ſed non ita ſe habetur in noſtra ſententia: ergo, Resp. diſt. maj. Præmium eſt bonum non debitum antecedenter, hoc eſt, non debitum independenter à meritis, conc. maj. nullo modo debitum antecedenter, neg. maj. & diſt. min. juxta nos eſt aliquo modo debitum antecedenter, ſed tamē dependenter à meritis, om. min. independenter ab his, neg. min. & conf.

Premium, cum ſit merita meritorum, non potest deberi independenter ab illis: potest tamen aliquo modo deberi antecedenter ad merita absolute prævia, ſi per antecedenter deberi nihil aliud intelligatur, quām deberi ratione decreti, ſuo modo antecedenter merita absolute prævia, ſed tamen non volenti conferre præmium, niſi intuī meritorum; in hoc enim ſententiā juxta nos debetur præmium antecedenter ad merita; ſed non independenter ab illis, quod fuit repugnat conceptui præmii. Ad confit. maj. præmium eſt tale aliud, ſi ſpectetur præcie quod predicata intrinſeca. conc. maj. ſi ſpectetur etiam quod predicata extrinſeca, ſive neg. maj. & diſt. ſic min. neg. conf. In noſtra ſententia gloria, ſpectata tantum quod predicata intrinſeca, poſlet negari: at non potest negari, ſi ſpectetur etiam quod predicata extrinſeca, ſive ut prædicta, aer promissa a DEO: quod tam partim obſeruit concepiū meriti, quam parum promiſſio ducit, facta miliū de eo promovendo, ſi bene ſe gerat.

696. Ob. 8. Talia ſunt decretū DEI interna, qualia nobis maniſtentur externe: ſed extremitate tamē nobis maniſtentur decretū ſalvandi homines poſt merita: ergo decretū DEI interna tamē ſunt decretū ſalvandi homines poſt merita. Resp. intelligendo decretū tamē collativa gratis: ſed iterum eſt in potestate hominis, ut ea grata conjugatur cum conſentit, & ſit in actu ſecondo efficax. Videtur etiam poſſe dici, quod in noſtra potestate ſit prædestination, non absolute, & determinat, ſed conditionat, antecedenter ad merita præ-

state nostra, ut si DEUS det gratiam, det poenitentiam per decreum praedefinatum, quam reprobavitum.

698. Ob. 10. Juxta nos praedefinatus non posset amplius DEUM graviter offendere: hoc est falsum: ergo prob. maj. Praedefinatus non posset offendere DEUM usque ad dissolutionem amicitiae: ergo non graviter. prob. ant. DEUS tali homini semper vellet efficaciter summum bonum, independenter a meritis: neque posset illum privare vitam eternam, quam decreto immutabilis ei iam definivit: ergo non posset illum odire, quasi rupta esset amicitia. Hoc argumentum Platelli retorquetur in praedefinitione radicali, seu ad gratiam finalem, qua etiam juxta adversarios merita procedit; DEUS enim taliter tam parum potest privare vitam eternam, quam parum immediatam praedefinatum ad gloriam.

Rep. neg. maj. Etiam praedefinatus DEUS aliquando dat gratias tantum inefficas; alias nemo efficit praedefinatus, qui semel mortaliter peccasset. Has tamen gratias Hadnoldus vult, non esse effectus praedefinitionis; quia non ordinantur ut media efficacia ad illam tanquam finem. Ad prob. neg. ant. dissoneretur enim amicitia pro aliquo tempore, sed esset iterum ante mortem redintegranda. Ad hujus prob. omitt. ant. (de quo posset disputari ex eo, quod praedefinatio sit impedibilis ab homine, & alligata certis mediis) neg. conf. Rupta tamen esset amicitia, sed remaneret benevolentia, vi cuius DEUS talem hominem non privaret gloriam, si cut juxta adversarios non privaret gratiam finali, & consequenter nec gloriam.

Discrimen namque faciendum est inter benevolentiam, & amicitiam. Benevolentia tantum requirit benevolentem affectum amantis erga amatum, & stat cum odio; nam DEUS utique habet benevolentum affectum erga peccatores omnes; quia de omnibus gratias sufficiens, plurimis etiam efficaces: & tamen eos odit, ut est innegabile. Amicitia insuper requirit aliquam proportionem in natura: & hinc inter hominem, ac brutum non potest dari amicitia, sed tantum benevolentia. Non tamen proportio debet esse arithmeticaria, sed sufficit geometrica, quia respectu DEI, & hominis, juxta omnes stat in gratia sanctificante, & in peccatore, etiam praedefinito, non datur, adeoque nec amicitia.

Ob. 11. Juxta nos formalitas Decreti intentiva gloriae precedet absolutum visionem meritorum, & efficit subjective liberalis: at vero formalitas executiva gloriae, & collativa premii, efficit subjective onerosa: ergo daretur distinctione virtutis decretorum, quam non admittimus. ant. quoad 1. p. est nostra conclusio: quodad 2. probatur. Formalitatem decreti absolute conferendi premium debet procedere ab soluta visione meritorum, & illam, falem eminenti, dirigere: ergo hac formalitas est subjective onerosa. prob. conf. Post visionem absolute meritorum non potest DEUS non concipere voluntatem praemandi: ergo hac voluntas est subjective onerosa. Rep. neg. 2. p. ant. ad prob. conc. ant. neg. conf. ad hujus prob. diff. ant. non potest DEUS multos posse damnare, & propter eos, praeponit ipsorum iniquitate, preparavit infernum.

Sic

promittere, conc. ant. non posita hac suppositione, neg. ant. & conf. Potuissest DEUS absolute nolle praemiare merita: unde ipsa volitio praemandi est subjective purè liberalis; neque enim, ut jam diximus à n. 560, merita possunt caufer actu voluntatis Divinae, sed tantum huius objectum, seu passivam collationem premii.

Urgebis. Formalitas intentiva gloriae non supponit scientiam visionis de meritis absolute futuris: formalitas executiva gloriae eam supponit: ergo adhuc distinguuntur virtualiter. Resp. neg. conf. Hoc praepositio, vel non praepositio, tantum infert distinctionem formalium, ut jam diximus à n. 560, nam decretum DEI virtualiter indivisibile habet plures formalitates, tum scientia, tum voluntio, invicem formaliter, non autem realiter, aut virtualiter, ad se priores, vel posteriores: & decretum, de quo modo agimus habet 1. formalitatem intentivam gloriae, 2. collativam gloriae, 3. visionis absolute meritorum. 4. collationis absolute premii, seu gloriae. videatur etiam n. 555. & infra n. 709. Ad tanto, hanc difficultatem sequitur premerre eos, qui, admisso decreto virtualiter indivisibili, volunt, ad gloriam praedefiniri homines primum post merita absolute previsa; nam hi debent tamen admittitere, quod praedefiniantur homines ad gloriam ante merita absolute previsa, adeoque jam una formalitas decreti, nempe collativa gloriae, est subjective liberalis: consequenter debent isti autores nostris hisce responsis objectioni simili satisfacere.

ARTICULUS VIII.

An reprobatio positiva detur ante peccata absolute previsa.

699. Sicut Praedefinatio, ita & Reprobatio potest aliqua *radicalis*, alia *formalis*. dicit. *Reprobatio radicalis* est, qua DEUS vult homini tantum inefficacem gratiam conferre, non quidem, ut intendatur ab ipso inefficax quia talis, sed, quia talis sit ex malitia hominis. *Reprobatio formalis* est, qua DEUS non vult homini conferre gloriam, & iterum in *negationem*, & *positivam* subdividitur. *Negativa* est pura negatio praedefinitionis, seu electionis ad gloriam, quando scilicet DEUS aliquis non eligit. *Positiva* (qua intelligitur per reprobationem strictam) est ex Magistro Sententiarum lib. 1. diff. 40. *Præficiens iniquitatis querundam*, & *preparatio damnationis corundam*: scilicet, ut addit. Magister ibidem, DEUS alterum prescit, & non preparat, id est, iniquitatem: alterum prescit, & preparat, scilicet eternam peccatum. Unde reprobatio, sicut praedefinatio, stat in actu intellectus, & voluntatis. Reprobri autem communiter dicuntur *præficiens*, non praedefinient: licet aliquando S. Augustinus, & etiam Concilium Valentini cit. num. 687. dicant, *praedefinitionem impiorum ad mortem*.

700. Dari reprobationem, etiam positivam, est innegabile; quia utique DEUS multos posse damnare, & propter eos, praeponit ipsorum iniquitate, preparavit infernum.

An reprobatio positiva detur ante peccata absolute previsa.

163

Sic pluribus Mat. 25. v. 41, dicit Christus: *Dicidite à me maledicti in ignem eternum, qui patens est diabolus.* Multo minus negari potest reprobatio negativa, qua ex positiva sequitur, quaque ad minimum infert ex illo ad Rom. 9. vers. 22, ubi quidam vocantur *vasa irae apta in infernum*, scilicet, in quibus DEUS voluit offendere iram, & notam facere potentiam suam: hoc est, quos voluit damnare. Iterum Ecclesiast. 9. v. 11. dicitur: *Speciem mulieris alienae multi admirari reprobasti sunt.* item i. Corinth. 9. v. 27. *Casligo corporis meum*, & in servitutem redigo, ne forte, cùm alii *predicaverim*, ipse reprobus efficiar: Et quamvis forte vox reprobis possit accipi tantum pro *improbo*, ut obseruat Suarez l. de reprobatione c. 1. num. 1, tamen etiam optimè cum S. Anselmo exponit potest in significacione Scholasticis usurpata pro reprobato.

701. Jam reprobationis negativa comparativa, id est, horum potius, quam illorum, nullata datur causa ex parte hominum. ita S. Thomas citandus num. 705. & alii. Ratio est; quia DEUS pro sua libertate alios eligit, alios non eligit. Certe negatio primæ gratie congrua, ex qua videtur secunda finalis iniustitia, non datur ob peccatum præcedens; quia nullum præcedit. Nec recurras ad peccatum origine; quia in primis hoc non est datum in Angelis, inter quos tamen plures fuere negative reprobati: deinde hominibus tam prædestinatis, quam reprobatis commune est.

Unde quamvis, ut probat Falculus tom. 2. in primam partem quæst. 23. art. 5. dub. 1. peccatum origine posuit esse causa negativa reprobationis absolute, in hoc sensu, quod DEUS homines in originale lapsos, atque, huius D. Augustinus, in damnatione mali inclusos, potuerit iusti in ea relinquere: non tamen potius esse causa, ut DEUS ob illud potius hunc, quam alium, in ea relinquere. Quare autem DEUS hos eligat, alios negligat, spectat ad abyssum iudiciorum Divinorum. videamus dicta n. 632. Reprobationis autem positiva causa se renet ex parte hominis, & sunt peccata ipsius, infernum promerita. Quaratur tamen hic, an decretem DEI, positivè reprobationis hominis, detur ante peccata absolute previsa, sicut prædefinatio, vel an primum post scientiam visionis de illis.

702. Dico. Repugnat reprobatio positiva ante absolutam prævisionem peccati: unde ea datur primum post peccata absolute previsa (quamvis jam ab eterno detur; quia nempe omnino decretem DEI debet dari ab eterno.) ita S. Thomas quæst. 6. de veritate art. 1. ad ultimum. Scotus etiam quæst. 4. art. 1. quisca potest aliter. Suarez l. 5. de reprobatione cap. 3. ubi plures citat acriores confirmanc oppositam sententiam, Falculus tom. 2a. in 1. part. quæst. 23. art. 5. num. 10. & alii communissime. Probatur 1. autoritate Concilii Valentini citati num. 687. & plurium Patrum, quos citat Suarez. Prob. 2. ratione. Reprobatio positiva est preparatio peccata inferni pro homine, & est positiva ordinatio, vel adjudicatio ejusdem ad peccatas inferni: sed hac repugnat ante absolutam prævisionem peccati: ergo, prob. min. Adjudicare hominem peccatis, vel ordinare ad illas, ante culpam absolute previsa, ut recte at Scorus loco cit. sapit inclinationem

X 3

præ-

ARTICULUS IX.

Solvuntur Objectiones.

704. O B. 1. Ad Rom. 9. v. 22. dicitur. DEUS volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasra iræ apta in infernum: ergo, ante absolutam prævisionem peccati, DEUS aliquos aptat in infernum, ad ostendendam scilicet iram suam. Confir. Ibidem v. 12. dicitur: Non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei; quia major serviet minor, sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habuit: ergo, sicut independenter a mensis DEUS Jacob dilexit, hoc est, praedefinavit, ita Esau odio habuit, hoc est, reprobavit. Rep. neg. conf. Textus tantum significat, DEUM, etiam post absolute previsa peccata, non statim punire, sed patienter differre peccatum ad ostendendam clarissima peccata iustitiam, & iram post peccata. S. Thomas etiam 1. part. quæst. 23. art. 5. ad 3. illud sustinuit exponit per vocem permisit. Ad confit. neg. conf. Imprimis hoc textu non usi sumus ad probandum

prædefinitionem ante merita absolute prævisa: sed, si etiam per eum probaretur prædefinitionis, non statim probaretur reprobatio; quia non eodem modo de una, ac de altera, accipendum estum textum probatur ex bonitate DEI. Ad summum probaretur reprobatio negativa. vide etiam de hoc textu num. 626.

705. Ob. 2. Idem Apostolus ad Rom. 9. vers. 17. inducit DEUM loquenter de Pharaone: *Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam iu te virtutem meam: ergo Pharaon fuit a DEO antecedenter ad peccata ordinatus ad ostendendum justitiam DEI.* Confir. 1. Proverb. 16. v. 4. dicitur: *Universi propter beneficium operatus est Dominus, impunius quoque ad diem malorum ergo.* Confir. 2. ex S. Thoma 1. part. quest. 23. art. 5. ad 3. ubi agit: *Quare hos elegit in gloriam, & illos reprobat, non habet rationem, nisi Divinam voluntatem: ergo reprobatio datur antecedenter ad meritam.* Resp. neg. conf. Illud *excitavi* non significat positivam excitationem, sed tantum permisivi; nam saepe Scriptura loquitur de permissione DEI, quasi de actione positiva, vel etiam precepto, ad declarandam ejus certitudinem: unde hic textus communimè exponit: *Ego per misericordiam tuam sceleras, que dein ordinavi ad ostendendum meam potentiam.*

Neque etiam particula ut ibi accipienda est causaliter, ut significeret sine, antecedenter a DEO intentum; sed tantum confective, ut significeret eventum futurum, non quidem ex intentione DEI antecedente, sed ex alia suppositione, ita Suarez 1. 5. de reprobatione c. 4. n. 10. Huc facit S. August. 1. ad Simplicianum quæsti. 2. a gens de obduratione Pharaonis, & sic scribens: *Ut obduratio DEI sit nolle miserari: ut non ab illo trorget aliquid, quo sit bono deterior, sed tantum, quo sit melior, non erogetur: & paulo infra: Ob hoc DEUS dicatur obdurare peccantes quodammodo: quia non eorum inferretur, non quia impelli, ut peccent.*

Ad 1. confir. neg. conf. Non operatur DEUS impium quæ talen; alios est auctor peccati: sed tantum operatur hominem, quem negative reprobando permituit fieri improbum, cumque post absolute prævisa peccata, con querenter ordinat ad diem vindictæ malum. Ad 2. confir. diff. conf. reprobatio positiva datur antecedenter ad merita. neg. conf. negativa. conc. conf. De hac enim tantum logui S. Doctorum patet ex verbis his statim subjunctiones: *Unde Augustinus dicit super Joannem: Quare brac tribat, & illam non trahit, nisi velle dijudicare, si non vis errare.* Ecce per reprobare intelligit non trahere, seu negare auxilium efficaciter.

706. Ob. 3. Bonitas DEI non minus refutat ex poena peccati, quam ex premio boni operis: ergo, si DEUS ad ostendendam bonitatem potest prædefinitione ante merita absolute prævisa, poterit etiam ante eadem reprobare. Confir. DEUS ratione supremi domini potest innocentem cruciare poenam æterni inferni: ergo etiam ante peccata absolute prævisa damnum. Resp. diff. ant. Bonitas DEI relucet non minus, & eodem modo, neg. ant. non minus, sed diverso modo. conc. ant. & neg. conf. Bonitas iustitia eluet tunc; quando supponitur peccata absolute prævisa; si enim hæc non supponan-

tur, eluet in puniendo crudelitas. At bonitas liberalitas, & misericordia, eluet in beneficio, etiam, in modo magis ante merita.

Ad conf. neg. ant. Si homo bestiam ita torqueret, conferetur crudelis. Dein homo ita cruciatus esset in morali necessitate desperandi, in quo DEUS non potest eum ponere ex sua determinatione. Repondentalis 2. omisi. ant. neg. conf. Reprobare positiva, significat per sententiam iuridicam definitam ad poenas illas, tanquam punitionem, seu poenam, non tantum tanquam ad cruciatum: quam sententiam DEUS ferre non potest, ante peccatum absolute prævi-

sum. 707. Ob. 4. DEUS pro libitu, ante omnem præsumit peccatum, potest homini negare bonum indebitum, quale est gloria: ergo potest etiam decernere poenam. Resp. 1. neg. conf. illud enim non sicut crudelitatem, sapientiam istud. Resp. 2. neg. ant. si sermo fit de hac prævidencia, in qua negatio gloria est conjuncta cum incursum pœnae æternæ, & in qua DEUS vult omnes salvos fieri. Dicte, posse homines reprobari ratione contracti peccati originalis. Resp. hoc negat Suarez lib. 5. de reprob. cap. 3. n. 11. & dicit, quod DEUS in hac prævidencia neminem positive excludat a regno, ratione peccati originalis, ut præcisè contracti in Adamo, & quia DEUS stante inclusione nostrorum voluntatum in Adamo, & hujus peccato, tamen adhuc omnes homines vult salvos fieri, quoniam deinde aliquos reprobet, ratione peccati originalis, in his habituatis perleverantibus usque ad mortem, cuius tamen perleverantæ causa DEUS non est.

Id certè falsum est, quod Janfernus voluit, nempe omnes reprobos positive reprobatis ob originali peccati; nam plurimi hoc in baptismo remissum est, & ramer postea ob actualia peccata gravia dannati sunt. Quando autem S. Augustinus variis locis ait, per peccatum originale genus humanum factum esse quandam massam damnationis, plus non vult assertere, quoniam, DEUM relictis in ea massa, hoc est, negative reprobatis, non facere injuriam: extractis autem, seu prædefinitionis, exhibete magnam misericordiam.

708. Ob. 5. contra 2. partem conclusionis. DEUS non potest, etiam post peccata absolute prævisa, ante actualiæ eorum existentiam, jam infligere poenam: ergo nego potest eam ab æterno decernere. Confir. Ante peccatum absolute existens, nemo est poenam dignus: ergo nemo potest dannari; & quia iniurium est, dannare nequum poenam dignum. Resp. neg. conf. DEUS non potest primum in tempore conceperre decreatum, & aliunde est metaphysica certus de peccato futuro: ergo potest ab æterno hominem damnare; quia per hoc nulla injurya infertur homini; si damnatio non mandetur executioni ante actualiæ existentiam peccati: fecis, si ante commissum peccatum jam sententia mandaretur executioni; nam tunc forte est crudelitas: at hoc DEUS non facit. Ad confir. neg. conf. Si cognoscit infallibiliter futurus poena dignus, potest dannari, praferens ab eo, qui non potest primum in tempore damnare.

An reprobatio positiva detur ante peccata absolute prævisa.

709. Pro coronide tandem, & simul exactiore intelligentia prædefinitionis, & reprobationis, revoco in memoriam, quod sapientius supra dictum, scilicet, solam scientiam medium, in sensu strictiore, præcedere decretum; quia scilicet sola constituit actum primum metaphysicum ad illud: non autem præcedere scientiam visionis, quæ, ut explicatum num. 555, tantum formaliter præcedit, & eminentianter dirigit ad decretum. Unde in complexo ex scientia visionis, & decreto, concipi debent formalitates, modo scientiarum, modo decreti; sive, modo formalitates actuum intellectus, modo formalitates actuum voluntatis, inter se succedentes, vel suo modo subordinatae, ut magis declaratum num. 559.

Series autem illarum formalitatum, supponendo previam scientiam medium, sic se habet. Loquendo de prædefinitione, 1. DEUS prædefinit, seu elegit hominem ad gloriam, tanquam ad finem. 2. Prædefinit meritum, seu actum bonum, tanquam medium ad gloriam, & tanquam finem gratie, & auctis primi liberi. 3. Simul prædefinit statim individuum actus, seu ad hoc determinat; & ad quid enim tantum indeterminate prædefinit; cum statim possit determinare prædefinire? 4. Decernit conferre actum primum liberum creaturam, qui includit gratiam prævisam congruam. 5. Ad exigentiam libertatis creates collatæ decernit non impedit suam omnipotentiam: quia ratione hac applicatur. 6. Videt actum abilutum futurum. 7. Decernit ipsam executionem, seu collationem gloriae, existentibus jam meritis, suo tempore faciendam.

At in reprobatione alter se habet; quia neminem DEUS elegit ad infernum, nec intendit, vel prædefinit actum malum. Unde, primum conferit DEUS libertatem creatam, & in hac gratiam. Secundo decernit non impedit omnipotentiam. Tertio permittit peccatum. Quartò, quia hoc facit invitus, non permittit plus, quam necessarium sit ad salvandam libertatem, hoc est unum: adeoque determinat ad individuum. Quinto videt peccatum absolute futurum. Sexto decernit executionem, seu inflictionem poenaæ æternæ, suo tempore executioni mandandam.

DISPUTATIO V.

De Mysterio Sanctissime Trinitatis.

ARTICULUS I.

An hoc mysterium, & quomodo pos sit cognosci.

710. DE hoc Mysterio S. Augustinus l. 1. de Trinitate c. 3. recte ait. *Nec periculosis alibi certior erit, nec fructuofinis aliquid queritur, nec laboriosis aliquid inveneri.* Circa idem variis hereticis in variis errores prolapsi sunt 1. Sabellius docuit, unum esse DEUM, ut natura, ita etiam in Persona: & dictum trinum, duxit ab diversis operations, scilicet Patrem, ut Principium omnium, Filium, ut sapientiam, Spiritum Sanctum, ut auctorem sanctitatis. Ex hoc autem, cum inferretur, Patrem etiam esse passum pro nobis, & Sabellii affectio id concederent, Patropassiani sunt dicti. Hanc heresim suscitavit denudo Michael Servetus

711. Ico 1. Mysterium hoc ratione naturali non est cognoscibile, ita communissima cum Sancto Thomæ q. 10. de veritate (que est de mente) a. 13. contra Raymundum Lullum, de cuius doctrina vide Valsuum in 1. p. disp. 133. c. 4. & Ruiz disp. 41. sec. 1. quorum prior eum excusat, alter incusat. Prob. conclus. 1. Luc. 10. v. 22. dicitur: *Nemo scit, quis sit Filius, nisi Pater, & quis sit Pater, nisi Filius, & cui volueris Filius revelare: quod testimonium ad nostram assertiōnem confirmandam affert Concilium Nicenum: hinc etiam Matth. 16. v. 17. Sancto Petro, Christum Filium DEI profidenti, repulit Domi-*

nus: *Caro & sanguis nou revelavit tibi, sed Partem eius.* Hoc idem magna confitentia docent Patres, ex quibus Cyprianus (vel quisquis est auctor eruditus, atque antiquus) de Cardinalibus operibus Christi in prologo circa medium de Sanctissima Trinitate dicit: *Ad hanc rerum adeo profundarem indagationem, nisi incarnati Verbi Magisterium accipisset, humana deficiuntur ingenta.* S. Gregor. Nazianz. oratione 35. que est tertia de Theologia, ante medium. Quo autem modo genitus sit, ne ipsi quidem Angelis, nedium tibi intelligere concesserim. Plura vide apud Ruiz diph. 41. sec. 2.

712. Prob. conclus. 2. ratione, DEUS nec ex se ipso, seu unitate ipsius, nec ex creaturis potest inferri Trinitas: ergo non potest naturaliter cognosciri ut Trinitas. conseq. paret; quia intellectus creatus aliud medium naturale non habet, ant prob. non ex se ipso, seu unitate; nam haec ratione naturali magis videtur excludere, quam inferre Trinitatem: non ex creaturis; quia ex his non habetur illa ratio, vel similitudo cum identitate duorum, vel trium, realiter distinctorum in tertio, ut ratione hujus possit simile quid de DEO affirmari: neque etiam ex creaturis, tanquam effectibus, inferitur DEUS Trinus; nam ex his tantum inferuntur omnipotens, sapiens, providus &c. Hinc nullum est objectum creaturam, quod Angelis, aut hominibus potuerit vel suspicione movere de hoc mysterio. Confir. Et le unum, identificatum cum tribus realiter distinctis, est tam sublimis mysterium, ut intellectu creato, foliis naturae viribus reliquo, appareat prima fronte impossibile, utpote de quo non procedunt prima principia, quia tamen videntur debere universaliter procedere.

713. Dico 2. Mysterium hoc non est contra, sed supra rationem naturalem, ita Catholici. prob. Ratio naturalis in creaturis est participatio sapientiae Divinae: ergo mysterium hoc, summe conforme sapientiae Divinae, non potest esse oppositum ejus participationi; quod enim participatio haec sit limitata, non facit, ut mysterium sit contra, sed supra ipsum, ita, ut ad id non possit ista pertinere. Confir. Nulla veritas potest esse contra lumen rationis naturalis; alias nos hoc lumen ex natura sua deciperet: sed etiam hoc mysterium est aliqua veritas: ergo. Quod autem, quandoque decipiunt in nostris discursibus, inde sit, quod aliquando lumen naturale velim ultra suos terminos extendere: (Quod etiam fieri, si consideremus hoc ipsum mysterium, praeceps secundum rationem naturalem) vel, quod non omnia ritu consideremus: vel, quod fallaci similitudine decepti fallo peritis accipiamus, ut contingit in pluribus.

714. Dico 3. Hoc mysterium dari constat ex revelatione Divina, ita omnes Catholici. Prob. Matth. 28. v. 19. ait Christus: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti,* ubi tres Personae clare distinguuntur: unitas autem naturae per verba *in nomine* designatur; non enim dicitur *in nominibus*: cum autem hoc nomen (per quod significatur authoritas) debet esse tantum, ut in eo possit conferri gratia sanctificans, non potest esse creatum; cum in nullius creature auctoritate possit con-

seri amicitia aut filiationis DEI, vel jus ad gloriam.

Pariter Lsc. 4. v. 31. sic habetur: *Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus altissimi obambabit ibi: ideoque & quod vocem tuam ex te faciem, vocabitur Filius DEI.* Ubi Filius, & Spiritus Sanctus clare nominantur: Pater autem per altissimum intelligitur. Rursus Joan. 14. v. 26. *Paracletus autem Spiritus, quem mittet Pater in nomine meo:* ubi Pater, & Spiritus Sanctus, clare exprimuntur: Christus autem loquens per vocem meo intelligitur. I. Joan. 5. v. 7. *Tres sunt qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus:* & hi tres unum sunt.

715. In veteri etiam testamento Sanctissima Trinitatis mysterium sapientia revelatur: & quoniam id aliquoies non adeo clare fiat, ut in novo: attamen juncta expositione Patrum (qua etiam debet juvare intelligentiam textuum novi testamenti) fatis cognoscibiliter ponitur. Licet autem plurimi, in antiquo testamento, ea testimonia non intellexerint, id non obest; nam nec intellexerunt alia multa de Christo clare predicta. Loca autem S. Scriptura antiqui testamenti sunt. Gen. 11. v. 7. DEUS Pater ait: *Venite igitur, descendamus, & confundamus ibi linguam eorum, in quem locum S. Chrysostom. serm. de Trinit. ait: Dicendo: venite: pars honoris exhortabore vocat: neque enim, si Angelis imperasset, dicere debuit: veni et imperando: ite. Vide autem, obsecro, quonodo Patri vox Filiam, & Spiritum vocet: nam si ad unum solum bene dictum esset, debebat dicere: veni, & descendamus &c. ... Quis autem dixit, venire: unius est vox ad duos honoris aequalis.* Rursus Gen. 18. v. 1. dicit dominus apparuisse Abrahamo, & paulo inferius v. 2. dicuntur: *apparuitis ipsi tres viri: & subiungunt v. 3. eum adorante dictu: Domine, si invesi gratiam in oculis tuis, ne transcas ferum tuum: in qua verbis S. Hilarius l. 4. de Trinitate ait: Abraham conspeditis tribus unum adorat, & Dominum constitutus.* Hoc est, ut communiter explicant, tres Personas, & unam naturam: quod etiam inde deducit S. Athanasius. Jam vero testimonio SS. PP. & Conciliorum sunt innumerabiles exordio Ecclesie: & omnium loco suffici definitio. Lateranensis cit. n. 710.

716. Ob. 1. contra 1. conclus. Aliqui ex gentilibus Philosophi videntur agnoscere hoc mysterium: ergo agnoverunt naturali ratione. ant. prob. ex Trismegisti, Platonis, & aliorum testimoniis de hoc mysterio. Confir. S. Athanasius videntur dicere, ethnicos sive inexcusabiles, quod non agnoverunt Verbum: ergo debet esse naturaliter cognoscibile, adeoque etiam totum mysterium. Rely. om. ant. neg. conseq. Vel gentiles illi non haberunt noritum: vel habuerunt ex lectione S. Scripturae, quam Plato fertur legisse: vel ex oraculis Sibillarum, aut demonum: non autem ex sola ratione naturali. Heretici etiam id non agnoscunt, nisi ex Scripturis, vel testimoniis aliorum, supposita revelatione id docentium. Ad confir. neg. conseq. DEUS enim, aut immediate, aut saltem mediate, eis obtulit gratiam cognoscendi Verbum; si DEUM, ut oportuerit, coluerint.

717. Ob. 2. Gen. 1. v. 26. dicit DEUS: *Faciam hominem ad imaginem, & simili tudinem* non firmam

nostram: ergo homo factus est ad imaginem SS. Trinitatis: ergo ex cognitione hominis, tanquam similitudinis, potest devenir in notitiam illius mysterii. Confir. Creature essentialiter connectuntur cum Trinitate Personarum: ergo Angelus, comprehensens creaturas, naturaliter cognoscit hoc mysterium. Rely. dist. conseq. factus est homo ad imaginem obscuram, & imperfectam SS. Trinitatis, conc. conseq. ad claram, & quae ingeneret notitiam illius mysterii. neg. conseq. Ex cognitione hominis tantum inservit, dari in DEO plures perfectiones, formaliter distinctas: non vero dari Personas, scilicet velle, & intelligere: sed omnis actio terminatur ad aliquod productum: ergo ista duæ actions terminantur ad Filium, & Spiritum S. Rely. dist. ma. & hac communicabilitas infinita ratione naturali cognoscitur. neg. maj. cognoscitur tantum per revelationem. conc. ma. & conc. mi. neg. conseq. Ratio naturalis plus non monstrat, quam DEUM posse infinita syncategoremate communicari ad extra.

Ad 1. confir. servit eadem distinctio: quia naturaliter non cognoscitur, posse generari Personam distinctam, habentem tamen eandem individuam efficiantem cum generante. Ad 2. confirm. iterum redit eadem distinctio: naturalis enim ratio putaret, unam Personam Divinam debere sibi soli esse omnibus modis sufficientiam ad omnem felicitatem. Ad 3. confir. conc. mai. dist. mi. omnis actio, realiter distincta ab operante, terminatur ad aliquod productum. omni. actio enim indistincta, subdit. & hoc naturaliter cognoscitur. neg. mi. non cognoscitur naturaliter. conc. mi. & neg. conseq. In creatis actio etiam immans est distincta ab operante, secus in DEO; unde non est partis. Quare ista quidem sunt aliqua congruentia, quae superposita revelatione, possunt afferri: sed quas ratione naturalis, sibi sibi relata, non excogitare: & adhuc minus, dum latenter apparet, statim in oppositum principia lumine natura nota, illis affinirentur.

718. Ob. 3. Ratione naturali cognoscitur, quod eadem anima sit tota in toto corpore, & tota in qualibet parte: consequenter in pluribus partibus corporis, realiter distinctis: ergo etiam potest capi, quod eadem essentia sit in pluribus Personis, realiter distinctis. Confir. Eadem natura humana etiam est in pluribus individualiter, realiter distinctis: ergo multo magis natura Divina in Personis. Rely. neg. ant. Mysterium hoc non est contra, sed supra illud principium. In creatis non datur identitas capax discrepantiae, vel distinctionis in tertio; & hinc circa ista procedit illud principium: at exinde habemus, quod in Divinis detur alia species identitatis, quae admittat illam discrepancy, seu distinctionem. Principium illud habetur aliquo modo ex inductione à creaturis; unde in ista debet sistere: nec ad DEUM extendi: & tamdiu familia principia sunt infallibilis, quamdiu intra spharam suam, hoc est, intra creaturas, & circa identitatem incapacem discrepancy, vel distinctionis in tertio, sicut sunt, si ultra extendantur. Nec proprieta datur anima sectarii cavillandi Catholicos, quod evertant principia syllogismorum, quibus tamen velint constringi hereticos; nam, licet in uno, aut altero casu, debeat admittit illam discrepancy, seu distinctionem.

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

nostrum debet in religione nostra admitti; non tamen propterea omnia, quæ fides docet, sunt talia mysteria.

QUÆSTIO II.

De Processionibus, Relationibus, ac Notionibus Divinis.

ARTICULUS I.

Quid, & quot sint in DEO Processiones, Relationes, Notiones.

721. **T**heologi statuant in DEO unam Naturam, seu essentiam: duas Processiones: tres Personas: quatuor Relationes: quinque Notiones. De natura, seu essentia, diximus jam multa in disputationibus antecedentibus: de Personis dicemus inferius. *Processio est emanatio, seu origo unus ab alio.* vocatur alia *activa*, alia *passiva*: scilicet ad aliquam similitudinem actionis, & passionis, quæ concipiunt intervenient inter causam, & effectum: secludi tamen debent à processibus Divinis omnes imperfectiones dependentias, mutationes &c. In creatis quidem actio, & passio, realiter identificantur: at in Divinis processio activa, & passiva, realiter distinguuntur: & illa producentiæ autem productio identificatur: *complexum autem ex utraque dicitur processio totalis.*

Itaque in Divinis dantur duæ processiones totales ad intraverâ, vel reales, ut fides docet, scilicet datur una per intellectum, altera per voluntatem per illam generatur Verbum; peraltèram spiratur Spiritus S. Prob. Cùm sint tres Personæ, ex quibus una est improducta, debent dari duæ Processiones pro reliquo duabus, maxime, cùm tercia sit procedens à duabus. Rursum, cùm processiones sint actus vitales DEI ad intra, & illi sint duo, scilicet actus intellectus, & actus voluntatis, etiam tot erunt processiones. Quod autem sicut reales, docet fides in Symbolo Nicæno, ubi fatetur, Filiu à Patre, Spiritum sanctum verò à Patre, Filioque procedere. Idem habetur Joann. 8. v. 42. ubi Christus ait: *Ego enim ex DEO processio. item Joann. 15. v. 26.* dicitur de Spiritu S. Qui à Patre procedit: quæ verba in sensu literali, & reali acceptuntur à tota Ecclesia. Tandem, quod una processio sit per intellectum, seu intellectuonem: altera per voluntatem, seu voluntionem, confat ex facris literis, in quibus Filius vocatur *Verbum*, & *Sapientia*, Spiritus S. *Charitas*, & *Amor*: quorum prius ad intellectum, alterum spelet ad voluntatem: vide Ruiz de Trinitate disp. 2. sec. 2. n. 5. Idem unanimiter tradunt PP. & Concilia, de quibus vide Haunoldum l. 1. n. 604. Suarez de Trinit. l. 1. c. 5.

Ubi insuper nota, quod, etiæ natura Divina, & intellectus, ac voluntas, nec virtualiter distinguuntur, tamen processiones dicantur potius esse per intellectum, & voluntatem, seu intellectuonem, & voluntem, quam per naturam; quia scilicet ratio formalis procedendus est intellectus, vel voluntas, ita, ut, si natura Divina per impossibile esset in aliis omnibus lineis in-

finitæ perfecta, si non simul esset infinitæ perfecta in linea intellectiva, & voluntiva, non posset ab ea, tanquam principio ut quo, procedere Filius, aut Spiritus S. Quando autem dicitur, quod Filius tantum procedat per intellectuonem, & Spiritus S. procedat tantum per voluntem, tunc intelliguntur intellectio, & voluntio notionales, hoc est, ut conjunctæ relationibus, illa generatione, ita spirationis activa: quæ inter se virtualiter distinguuntur, ita, ut de voluntate, & intellectuonem notionalibus, seu in complexo cum relationibus, possint verificari prædicata contradictione.

722. *Relatio est ordo unus ad aliud*, seu est ratio, per quam unum referunt ad aliud. Tales in Divinis, & quidem reales, dati, est de fide; quia datur Pater, & Filius, qui referunt ad se invicem: Spiritus Sanctus, qui referunt ad Patrem, & Filium: sicutque istæ relationes reales, quia sunt identificate SS. Personis, realiter existentes: numerantur autem quatuor, *Paternitas, Filiatio, Spiratio activa, Spiratio passiva*: per duas primas referuntur ad se, ex parte Spiritus Sanctus, & ex altera parte Pater, & Filius, tanquam unus Spitor. Ita quatuor vocantur etiam *Origines*, quatenus dantur generans, & generatum, spirans, & spiratum.

723. *Notio* apud Theologos ad mentem SS. Patrum aliud non est, quam nota, seu *predicatum*, quo una Persona discernitur ab aliis communiquante autem assignantur quinque, nempe 1. *Innascibilitas*, seu *improductibilitas* enim à principio ejusdem nature. 2. *Paternitas*: & haec duæ conveant soli prima Personæ. 3. *Filiatio*, qua competit soli secunda Persona. 4. *Spiratio activa*, qua competit primæ, & secundæ Personæ simul, tanquam unum principio spiranti. 5. *Spiratio passiva*, qua competit soli tertia Personæ. Haec notiones non distinguuntur virtualiter à relationibus, sed tantum formaliter: immo quatuor ex illis sunt formaliter etiam relationes: sola prima, seu innascibilitas, non est formaliter relatio; quia sub hoc conceptu Pater non referunt ad alium. Quamvis autem fors possent notiones plures, vel pauciores statui, non tamen in re gravissima est recessendum à communis.

724. Ob. 1. *Productio* dicit abeitatem, ergo non datur in Divinis: ergo neque processio, quæ est productio. Confir. *Productio*, & causalitas sunt idem: ista non datur in Divinis: ergo nec illa. Resp. dist. ant. *Productio* dicit abeitatem secundum naturam, vel essentiam, neg. ant. secundum Personam. conc. ant. & neg. conseq. *Productio* in Divinis non significat, quod productum sit secundum naturam, ens ab alio: & hinc natura non potest dici producta: sed tantum dicit Personalitate esse ab alio, in quo nihil est absurdum; cum enim Filius sit verè genitus, debet esse genitus ab alio, quia sit Pater. Idem proportionaliter dicendum de Persona Spiritus S. Ad confirmationem neg. ma. *Causalitas* dicit dependentiam, & imperfectionem: & hinc apud Latinos in Divinis non datur causa, aut effectus. Aliud est apud Græcos, apud quos vox, quæ redditur latine vocata: non habet eandem omnino significatio-

tionem; quia nullam indicat imperfectiōnem.

725. Ob. 2. *Perfoma* producens effector, quā producita: ergo non effent æquales, quod est contra fidem. Confir. Filius vel produceretur ex nihilo, vel ex subiecto: neutrō modo potest produci: ergo, prob. mi. Filius non potest creari, nec ex subiecto educi: ergo, Resp. neg. ant. etiam in creatis causa non est semper perfectior effectus. Dein omnes Perfoma habent eandem Divinam natum, infinitè perfectam, adeoque omnem perfectionem absolutam, & essentialiæ, per identitatem: omnem autem relativam (si tamen relatio sit perfectio) æquivalentem, vel eminenter. Ad confirm. neg. mai. non enim educitur Filius ex natura Divina; quia ista non potest esse subiectum; hoc enim debet esse perfectibile, & distinctum ab educito: quia non competit natura Divina: nec etiam Filius producitur ex nihilo sibi; cùm enim sit realiter, & indefectibiliter identificatus natura Divina, seu aitai, non potuit unquam fuisse nihil.

726. Ob. 3. Si processiones Divine effent per intellectum, vel voluntatem, etiam Filius generaret, & Spiritus S. spiraret: hoc est fallum: ergo, prob. ma. Intellectus, & voluntas est etiam ipsi communis: ergo. Confir. Substantia intellectuæ non generat, quatenus intellectiva sunt nam etiam non intellectivæ generant: ergo etiam DEUS non generat intellectivus. Rep. 1. retor. arg. contra Durandum, qui vult processiones fieri per naturam; nam & Filius, & Spiritus S. etiam habent eandem naturam Divinam. In forma neg. maj. ad prob. dist. ant. intellectus in absolutorum est ipsi communis. conc. ant. ut facundus. neg. ant. & conseq. Non sufficit ad producendum habere tantum intellectum, & voluntatem, ut perfectiones absolutas; sed opus est, eas habere ut facundas, hoc est, conjunctæ cum generatione, ut spiratio activa. Ad confirm. neg. conseq. Generare ut incitum, seu ignoranter, est imperfectio à DEO remota.

727. Ob. 4. Processiones sunt actus notionales: intellectuæ, & voluntio non sunt actus notionales, sed absoluti, & essentialiæ: ergo non sunt processiones. Confir. 1. *Productions* Personarum realiter inter se distinguuntur: non autem intellectuæ, & voluntio. Confir. 2. *Natura* Divina est prior intellectuæ, & voluntate: sed Filius, & Spiritus S. immediate procedunt per naturam: ergo non per intellectum, aut voluntatem. Respondet 1. Plateius conc. torum; vult enim, quod processiones sint aliquid purè notionale, nec involvant etiam in obliquo actus essentialiæ intelligendi, vel volendi: sed illos supponant tanquam sua principia. Si hoc non placeat, quoniam non vacat rem fusius examinare,

Rep. 2. cum Ruiz de Trinit. disp. 2. sec. 4. dist. mi. intellectuæ & voluntio, ut præcise à relatione producentur ad terminum productum, non sunt actus notionales, conc. mi. ut conjunctæ, & consideratæ simul cum illa relatione.

neg. mi. & conseq. sub hac enim ratione sunt notionales, & peculiares principio producenti. Nec necesse videatur, admittere, præter intellectuæ, & voluntem essentialiem, alias notionales, ut probat Ruiz disp. 59. sec. 1. Ad 1. confir.

X 2 intelligi

728. Ob. 5. Si dantur quatuor relationes, dantur etiam quatuor Personæ: hoc est contra fidem: ergo, Resp. neg. ma. Spiratio activa non est nova Persona, sed est identificata cum Patre, & Filio, licet sit ab eisdem virtualiter distincta (sicut scilicet natura est identificata cum tribus Personis) & in hoc stat mysterium dualitatis. Unde non dantur quatuor relations, realiter inter se distinctæ, sed tantum tres; quia spiratio activa est realiter identificata cum aliis duabus, ut dictum. Sunt tamen quatuor relationes reales; quia ad numerum relationum realium non requiritur, ut ipsa relationes sint inter se realiter distinctæ; sed tantum, ut termini earum sint realiter distincti: atque Spiratio passiva est realiter distincta ab activa. Addo, spirationem activam non esse proprietatem, saltem in sensu strictiori; quia per hanc significatur id, quod uni tantum Persona est proprium: in sensu tamen latiori potest utique dici proprietas; si hæc confunditur cum notione, si etiam innascibilitas: strictissime autem loquendo, tantum dantur tres proprietates; quia per proprietatem intelligitur id, quod est proprium uni tantum personæ, & simul constitutum Personæ: ita se habent Paternitas, Filiatio, Spiratio passiva. Unde innascibilitas, cum non constitutat Personam, nec est relatio, nec origo, vide S. Thomam 1. p. q. 32. a. 3. in corp. & q. 40. a. 1. ad 1.

729. Ob. 6. Natura Divina etiam competit innascibilitas, itemque spiratione activa: ergo non est notio Persona. Confir. Spiratio activa est communis duabus Personis: ergo non est notio: Resp. dist. ant. Naturæ competit aliqua innascibilitate, conc. ant. competit eadem, neg. ant. & conseq. Suarez de Trinit. l. 5. c. 10. n. 4. recte ait, per innascibilitatem hic in-

telligi aliquam propriam Patri, scilicet improducibilatem etiam à principio ejusdem naturæ, similius incomunicabiliter: at vero inaccessibilitas naturæ, vel spirationis activæ, communicabilis est Filio: & in hac intelligentia vobis standum est autoritate. Ad confir. neg. conseq. Non est de ratione notionis, ut non sit communicabilis, sed hoc tantum est de ratione proprietatis: ad illam sufficit, si sit directiva duarum Personarum à tercia.

Dices. Ergo sunt plures notiones, quām quinque; quia ingenerabilitas, & inpirabilitas etiam erunt notiones, ex quibus prima Patri, & Spiritu Sancto: secunda Patri, & Filio convenit. Resp. neg. illatum. Notio debet esse unum re-alter simplex prædicatum; non autem duplex: at non eadem ingenerabilitas, quæ est in Patre, est realiter etiam in Spiritu Sancto. (sicut tamen eadem realiter spiratio activa est in Patre, & Filio) sed tantum formaliter per conceptum: sicut humanitas eadem in pluribus individuis. Vide Suarez l. 5. c. 10. & Haunold. l. 1. n. 641. Addo tandem ex Ruiz, & Esparza: video ita quinque notiones potius, quām alias, alii nominibus significabiles, ponit; quia iste habent maiorem quandam vim in generandi audiendi apprehensionem speciem dignitatis in Personis Divinis: & consequenter per has Divinas Personas decentissime notificantur, tanquam per aliquid, quod specialiter spectat ad eorum dignitatem.

ARTICULUS II.

Quid, & quotuplex sit in DEO Persona, aut subsistentia?

730. Persona definitur à Boëtio lib. de duabus naturis ante medium, *Natura & Rationalis individua subsistunt*; à Richardo à S. Victore autem l. 4. de Trinitate c. 22. definitur Persona Divina: *Natura & Divine incommunicabilis existentia*: at vero c. 23. ejusdem libri definitur persona creata: *Rationalis naturæ individua subsistunt*. Differunt autem suppositum, & Persona, sicut genus, & species; suppositum enim est omne incommunicabile subsistens; nam etiam dicitur suppositum equinum, aut leoninum: ac Persona debet esse insuper quid rationale; non enim dicitur persona equi, aut leonis. Tres dari in DEO Personas, inter se realiter distinctas, & eidem naturæ Divinae realiter identificatas, est de fide (& in hoc stat mysticum SS. Trinitatis) sic enim docemur in Symbolo S. Athanasii: *Non confundentes Personas, neque substantiam separantes; alia efficiunt Persona Patris, alia Fili, alia Spiritus Sancti*: & infra: *Tota tres Personæ coeteræ sibi sunt, & coæquales*. Quod autem non sunt plures, habetur ex Lateranensi citato n. 710, videri de hac re potest Ruiz de Trinit. disp. 33. sec. 2.

731. Lis olim fuit inter Patres de voce Hypostasis; cum aliqui per eam significari vellent substantiam, seu essentiam: adeoque unam tantum in DEO admitterent: ali vero vellent

significari Personam: adeoque tres hypostases in DEO adstruerent: de quo videatur Baronius ad annum Christi 362. n. 183. & ann. 372. n. 27. & seqq. Tandem prævaluuit secunda sententia, & defacto omnes admittunt, in DEO tres hypostases; quia haec vox determinata est: nunc ad significantiam suppositum, vel Personam. Hanc vocem hypostasis Latinæ sape exprimunt per vocem subsistentia: & haec saepe, præterim antiquioribus Patribus, significat idem, ac suppositum, aut subsistens in concreto: a: tnum in scholis expissime furnitur in abstracto, pro forma denominante rem subsistentem.

Multi Theologi inter suppositum, & subsistens faciunt discrimen. Subsistens, dicunt, debet esse substantia, vel ens per se existens, sive existens in se, ita, ut non trahatur per unionem ac aliud dignius compositum tanquam pars, vel ad subiectum tanquam forma; hinc nec accidentia, nec partes essentiales, vel integrales compositi naturalis, neque humana natura in Christo, sum subsistentia, ut patet consideranti; quamvis Verbum in Christo sit subsistens; cum hoc non uniat dignior. Suppositum, seu Persona debet insuper esse substantia individua, id est determinata, & incommunicabilis per identitatem pluribus realiter distinctis.

732. Jam dari in DEO tres subsistentias relatives, est de fide; quia qualibet Persona est subsistentia, sicut faciliter quis homo est animal, sed queritur ulterius, præter has tres subsistentias relatives datur absoluta, sive, an ipsa essentia, seu natura Divina, ut distincta à Personalitatibus, dicas aliquam subsistentiam, & in se subsistens dici possit: an vero tantum dici possit subsistens, ratione Personarum. Hac tamen subsistentia absoluta, nec esset suppositum, nec Persona, hoc ipso, quod esset communicabilis tribus realiter distinctis, & actu communicaretr Personas Divinis: unde ex ea admissa non sequitur quaternitas in Divinitate. His suppositis 733. Dico. Probabiliter datur haec subsistentia absoluta in DEO, ita S. Thomas pluribus locis, ubi non tantum, ut ait Vasquez, agit de existentia, sed de ipsa subsistentia. Sic in 1. disp. 21. q. 2. a. in corp. ait: *iste terminus DEUS predicit naturam Divinam de tribus Personis, que etiam in se est habens esse subsistentiam, nulla Personarum distinctione intellecta*. Rurius q. 9. de potentia a. 5. ad 13. ait: *In Divinis autem proprietates personales hoc solam habent, quod supposita Divina natura ab invicem distinguuntur: non autem sunt principium subsistendi Divinae essentie; ipsa enim Divina essentia est secundum se subsistens*. Item 1. p. 29. a. 4. ad 3. Forma significata per hoc nomen DEUS, scilicet essentia Divina, est una, & communis secundum rem: ergo Deitas, & DEUS, sunt formatae idem: sed DEUS significat aliquid subsistens: ergo. Plures textus citat Suarez l. 4. de Trin. c. 11. n. 13. Granadus in 1. p. tom. 3. tract. 4. disp. 3. sed. 3. Sequuntur Thomistæ taliis communiter Goneto. Accedit Scotus, Suarez loc. cit. Granadus loc. cit. Molina in 1. p. 29. a. 2. disp. 3. Bellarminus, & plurimi alii, adeo, ut Suarez ibidem, citatis quibusdam in oppositum, addat, non trahit sententiam esse communem aliorum Theologorum: Granadus autem assertat ibidem,

dem.

Quid, & quotuplex sit in DEO Persona, aut subsistentia?

171

dem, majori Scholasticorum numero comprobant, & communiores esse, & Valsquium male aliquos autores ei abjudicare.

734. Probatur conclus. Subsistere per subsistentiam propriam aliud non est, quām existere per se, sive sistere in se, & non existere in alio, tanquam partem in toto, neque trahi per unionem ac aliud, tanquam ad dignius totum; sed hoc totum convenit essentia Divinae absolute, ut praecisa à relationibus: ergo, mi. habetur ex eo, quod essentia Divina, utpote infinitè perfecta, non possit esse pars, neque existere in digniori, ma. prob. ex eo, quod satis communiter sic explicetur in tractatu de Incarnatione, subsistentia, quando agitur de supposito, preferatim ad iis, qui subsistentiam creatam constituant in negatione unionis cum digniori, & ex hoc conceptu inferunt, quod humanitas Christi non subsistat per subsistentiam propriam, sed per subsistentiam Verbi, tanquam dignioris.

Favent etiam huic conceptui (uti & ipsi huic conclusioni) SS. PP. S. Hieronymus ep. 57. que est ad Damasum, & incipit: *Quoniam vetustio ait: Una est DEI, & sola natura, que vere est; id enim, quod subsistit, non habet aliunde, sed suum est. SS. Cyrilus Alexandrinus, & Anastasius Theopoltanus tom. 4. Bibliotheca Patrum in compendario orthodoxe fidet explicatione de essentia Divina (de qua ibi rotus sermo) sic habent: Quid est autem essentia? Res, que per se est, neque altero indiget ad hoc, ut ipsa subsistat. S. August. L. 7. de Trinit. c. 4. sub finem ait: Hoc est DEO esse, quod subsistere: & paulo post: Omnis enim res ad seipsum subsistit, quanto magis DEI.*

Agatho Papa in epistola decretali, que habetur in Synodo VI. actione 4. & incipit: *Piissimi Domini: incipit autem Omnim bonorum: ante medium ait: DEUM Patrem confitentes, DEUM Filium, DEUM Spiritum Sanctum: non tres Deos, sed unam DEUM, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum: non trium novum subsistentiam, sed trium subsistentiarum unam subsistentiam. Evidemt recentiores editiones Conciliorum non legunt unam subsistentiam, sed unam subsistentiam: at non ideo fatus probatur est, quod priores editiones per errorem dumtaxat habeant subsistentiam; cum tot auctores stent pro nostra sententia: itemque sine omni absurditate Pontifex poterit intelligere, trium relationum unam subsistentiam, esse absolutam. Verum quidem est, nostram sententiam non ideo esse de fide: cum non sit certum, an non error irreperitur: attamen est probabilior. Confir. Essentia Divina, utpote infinitè perfecta, non debet negari perfectio, vel prædicatum ipsa dignum, nisi positivè probetur, quod ei non possit competere: atque non potest positivè probari, quod ei non possit competere perfectio, vel prædicatum subsistentia absoluta: ergo.*

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

735. O B. 1. SS. PP. & Concilia, præfertim post item compositam circa vocem Hypostasis (

qua n. 731,) non admittunt in DEO aliquam subsistentiam absolutam: ergo non debet admitti. Resp. Illis, teste Baronio, fuit jam agitata tempore S. Athanasii, & circa annum 362. quando S. Augustinus vix puer: & S. Cyrillus adhuc junior est S. Augustino; Synodus enim VI. primum dum postea celebrata fuit. Equidem tempore S. Augustini cuique adhuc licet loqui modo, dummodo in re convenienter; & tandem consuetudine sola videtur obnubuisse significatio illius vocis, quam non habemus: quando autem id contigerit, & lis finita fuerit, non facit compertum est. Adversari autem non ostendunt, subsistentiam absolutam fuisse negatam à PP. nec ante, nec post eam item terminatam: immo, cum eam admittant S. Thomas, Sconus, & alii, in SS. PP. lectione valde verfati, non videntur isti eam ullo modo negasse. In forma neg. ant. *Quamvis forte aliqui Patres eam posnive non afferant, ramen neque negant.*

Si dicas, aliquos, ut e. g. Sophronium, negare unam subsistentiam. Resp. esse manifestum, quod isti subsistentiam acceptant pro personalitate; quia statim vocant personam, agnitus contra Sabellianos: verba Sophronii Patriarchæ Hierosolymitanæ in ejus epistola, que referuntur in Synodo VI. actione 11. sunt ita. *Negat secundum quod Trinitas una DEUS est, & agnoscitur, & subsistentie tres promuntur. & tres obrazantur Personæ, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, dictius coactus, sive compotus, vel confutus, & in unam seipsum colligentes subsistentiam, in unamque cōcervens non numerandam Personam (Sabellianorum ipsa est proximitas, in unam subsistentiam tres confundentes subsistentias, & in unam Personam easdem tres convergentes Personas) ubi enim est Trinitas, o impensis, si in unam Personam secundum vos Trinitas ipsa colligitur, & in unam concurredit confusione subsistentiarum? Unde nec Sophronius, nec alii, qui minus, quam iste, adversari faveant, loquuntur de subsistentia in nostro sensu accepta: neque opponuntur sententiae nostre; nam nos cum aliis SS. Patribus per subsistentiam absolutam non intelligimus Personam. Et certè SS. Patres, qui dicunt, naturam in se subsistere, non possunt per subsistentiam intelligere Personam; alias aduentent plures Personas, quam tres in DEO: unde hi formaliter stant pro nobis: at illi, quos adversari allegant, non stant contra nos.*

Quod autem SS. Patres ordinariè trium subsistentiarum meminerint, ratio est, ut ait Granius sed. 6. loco cit. n. 733.) quod agat de subsistentia tantum relativa, seu personali, Ubinota, SS. PP. aliquando vocem subsistentia tribuere Personis, id quod adductis exemplis probat Granadus, præterea ex editio Juhiniani, quod habetur tom. 2. Conciliorum, ubi dicitur. Trinitatem haberi secundum proprietas, vel subsistentias, sive Personas; item ex S. Hilario l. de synodis, ubi in s. Consequenter Evangelice, qui de-sumptus est ex Concilio oriental, Antiochiae celebrato, dicitur, nominibus Patris, & Fili, & Spiritus Sancti significari propriam, uniuscujusque nominatorum subsistentiam, & ordinem, & gloriam, ut sint quidem per subsistentiam tria: Hilarius autem subiungit: Idcirco tres subsistentias esse dixerunt, subsistentium Personas per subsistentias edocentes: attamen haec vox subsistentia, sine addito prolatâ, fre-quen-

Y 3

quen-